

**EYGA
MÁLIÐ**

**THEODOR ELI
DAM OLSEN**

Prestur

Á, kundi á tíðarhavi...

Steðgaði herfyri við eina bensinstøð. Skalt tú fram her í verðini, mást tú hava brennievni. Á hurðini stóð lýst, nær opið er á páskum: Allar dagar frá 7 til 23.

Helst man tað nøkta tørvin á persónligum frælsi at sleppa at keypa sær eitt rundstykki og ein bensindropa skírismorgun. Vit ráða jú yvir okkum sjálvum, ikki so? Kundin hevur jú altíð rætt!

Og hví skal ein gomul halgidagslóg gera av, nær vit skulu binda frið?

Ikki tí, neyvan man nakar hava spurt limirnar í S&K eftir. Og hví skulu vit partú minnst at keypa ein litur av mjólk í vanligari upplatingartíð? Skulu børnini sita tyst langafriggjamorgun, um mamma ella babba hava gloymt at keypt inn?

Hinvegin er afturlatingarlógin helst tann lógin, ið eina mest vísir okkum, nær hátíðirnar eru.

Hátíðirnar. Tað kalla vit tær, tí tær eru hægri enn aðrar. Tað var helst ikki av tilvild, at sjálvur Várharra hvíldi seg sjeýnda dagin, eftir at hann hevði skapað heimin. Ikki tí, at Hann hevði brúk fyri tí sum so, men tí Hann visti, at hetta var skilagott. Vit hava brúk fyri høgtíðunum.

Hann, sum fann upp á frídagin, valdi at gerast ein av okkara á jólum.

Tað var á páskum, at Hann veruliga gjørdist menniskja, tá Hann vísti, hvussu sorg, pinsla og niðurtúrar ávirka okkum – og ikki minst at úr aldudalinum er ein vegur niðan aftur á slætt!

Tær flestu av týðningarmestu hendingunum í lívinum verða staðfestar við einum rituali.

Ritual verða eisini kalla yvirgongdarritual og eru kend í flest øllum mentanum. Vit markera, tá vit verða fødd, verða vaksin, fara frá at vera eitt til tvey, tá vit doyggja o.s.fr.

Tað sær kortini út til, at jú frælsari, frílyntari og fjølbroyttari samfelagið gerst, meira mainstream og ritualleyst verður tað. Vit prædika tó javnan um frælsi. Men hvat skal man brúka tað til? Dansurin gongur jú væl um gullkálvin, og bara tú riggar, elska vit teg jú nokk, tað er fólkafrøði fyri framhaldsflokkar, sum onkur kundi sungið!

Men vit leggja ritualini av, og lata allar dagar verða eins, so vit allar dagar í árinum skulu náa at keypa djúspakkan, vit annars neyvan høvdu gloymt at keypt. Vit hava ikki tíð at steðga á til djúptøkni, meditatið og bøn, tí vit skulu náa tað, vit ikki taka okkum tíð til. Skulu vit realisera okkum sjálv, krevst, at vit renna líka skjótt sum hini og fáa somu møguleikar at keypa smyrjostin páskamorgun, sum grannin eisini ger.

Skulu vit vera serlig, mugu vit vera sum hini! Hetta er andsøgnin. Vit eru øll viðskiftafólk í einum stórum marknaði, ið einki mark hevur. Vit rekast øll aftur og fram, so vit náa eins skjótt til málið og grannin. Sum rekandi á tíðarhavi kunnu vit lata allar tíðir vera eins. Alt árið, allan sólarringin. Í hesum tíðum skal alt jú vera flatt, hví ikki eisini tíðin, høgtíðir sum aðrar tíðir, so tær vera eins. Kundar, sum vilja sleppa til handils, tá vit vilja!

Eingin grund til at koyra eftir síðstu oljun, tí hana fært tú altíð! So skuldi tað gliðið betri. Og 2. páskakvøld, er eingin grund at halda, tí vit skulu jú til arbeiðis dagin eftir. Vit lata runda kirkjuárið mala í klingur, so kann restin av tíðini vera líka og peika beint fram eftir beinari linju..

Har koma marknaðarkreftirnar inn – og frælsið er jú at velja, hvørjum ein vil verða bundin at. Vælgagnist!

Gleðiligar páskir!

KJAK

Viðmerkingar og lesarabrøv til Sosialin skulu sendast til teldupostadressuna:
post@sosialurin.fo

Tey dýru fólkavaldu

Nú eru vit í Føroya landi væl og virðiliga troytt av greinum og leiðarum um kostnaðarendurgjald, ferðastuðul og løn til landsins valdu

**TEITUR
VÁGADAL**

*Sjúkrarøktar-
frøðislesandi*

Vit hava hoyrt um Rigmor Dam og hennara felda uppskot. Vit hava sæð at Kringvarpið hevur havt kjak. Vit hava hoyrt Bárð Nielsen siga, at vit fáa tað, vit gjalda fyri.

At enda hevur lögmaður, Kaj Leo Holm Johannesen kunngjørt at nevnd skal viðgera málið um lønir og samsýningar til fólksins valdu. OK?! Skulu vit so seta okkum niður at bíða? Skulu vit góðtaka »allar« tær sakligu og fakligu grundgevingar vit hava hoyrt? Tað er sjálvandi treytað av at vit hava fingið góðar grundgevingar! Sum vit ikki hava fingið!

Vit hava fingið undanførslur, tekniskar hugleiðingar, hvussu ein best heingir klæðir á snorin (ein skal búgva í Tórshavn), fyri at »tíma« at vera fólkavaldur, skal ein fáa nógv í løn, ella samsýning.

Sum sagt áður, eg, sum helt at tað snúði seg um politiskar visjonir og grundhugsjónir, høggra ella vinstra, samband ella fullveldi.

Konkret uppskot

Nøkur fá ókonkret boð eru komin um, hvat er sømiligt hjá einum landsvaldum at fáa í løn. Staðfest er allarhelst, at landsstýrisfólk hava eitt nógv strævnari starv við nógvvar ábyrgd enn løgtingsfólk. Landstýrisfólkini snikka jú til lógir. Løgtingsfólk kunnu leggja fram lógir, og samtykkja jú eisini lógir.

Fyri nøkrum mánaðum síðani kom lögmaður við uppskotinum um ministarabilar. Hetta er sjálvandi óneyðuga

lænt úr Danmark og øðrum (norðan)londum.

Ein konkretur trupulleiki í Føroyum er bara tann at Føroyar eru so litlar.

Føroyar eru 100 ferðir minni enn Danmark. Í samanberingum verður oftani nýtt hesin hundraðsfaldsmunurin. Men tíanverri kann hann ikki brúkast í øllum førum. Hevði hann t.d. verðið brúktur til løgtingsumboðan, so høvdu vit 4. hvørt ár valt 1,79 tingfólk. Tað hevði nokk ikki verið so umboðandi fyri fólkaræði Føroyar.

Hvat skulu vit so gera? Vit eru noydd til at tillaga skipanir. Ístaðin fyri eina danska skipan, so mugu vit kanska hava eina samanrenning av danskari, íslendskari ella onkrari heilt aðrari skipan.

Hugsa tey?

Men tað mest undrunarverda, er at eingin av landsins valdur kemur sjálvst til einum konkretum uppskoti!

Tey fáa jú løn fyri at fyrhalda seg til lógir. Tey fáa løn fyri at umboða okkum, fólkið. Í lötuni vísir fólkið ein stóran áhuga fyri teirra løn. So sjálvandi mugu tey hava eitt konkret uppskot. At lata eina sokallaða serfrøðinganevnd koma við uppskoti um løn til landsins valdu, er bert undanførsla. Ein háttur at snúgva sær

Fólkavald skulu sjálvandi fáa góða løn. Teimum er ikki neyðugt at hugsa um rokningar. Men tað skal ei heldur vera, sum tað tykist nú, at peningur hevur alt at siga. At vera fólkavaldur er at verja politiskar hugsjónir og áhugmál fólksins. Hetta kann ikki sigast nóg ofta. Grundgevingar at ein fær tað man betalur fyri, eru snøgt

undan at taka avgerðir, fyri okkum, fyri fólkið. Fólkið er arbeiðsgevarin, og tískil skal sjálvandi Løgting lurta eftir fólkinum, arbeiðsgevaranum.

Uppskot til samtyktar

Her kemur so mitt uppskot:

- Skattfríar samsýningar vera strikaðar, øll skulu vera líka fyri lógini
- Fólkavald gjalda sína egnu pensjón, øll skulu vera líka fyri lógina
- Fólkavald kunnu fáa endurgjald, av sínum starvi, kvittanir framvísast
- Størv og nevndarsessir vera frásøgd, uppgávan hjá fólkavaldum er at veita alla sína tíð til veitta álit, sum fólkavald fulla tíð óávirkaði av øðrum starvi/sessi, eins og landstýrissfólk eru

Sigst at øll eru líka fyri lógini. Við hesum einklu meginreglum kunnu vit tryggja okkum at fólkavald fara at verja áhugamál fólksins.

sagt langt úti og vísa greitt eina vandamikla misskiljing. Peningur SKAL ikki vera drívmeigin ella umbering. Tá soleiðis verður sagt, er best at viðkomandi sleppur sær vekk og letur betur skikkaði røkja álitisstarvi.

Og sjálvandi skal lønin ikki vera sjúkliga stór, politiska hugsjónin skal altíð vera drívmeigin, ikki avgreiðsluvald.

Landsins valdu tykjast ikki at hava tikið til eftirtektar at sparingar vera framdar kring landið. Og eru tað tey sjálvu sum koma við hesum ófrávikiliga kravi!

Við at avtaka skattafríar samsýningar kan landið spara útvið eini 3-4 mill, fyri ikki at tala um pensjónir, sum skulu gjaldast til ov ungar fólkavaldar pensjónistar.

Feið fyri egnum duri og takið eitt tak við restina av tjóðini, ella er tað bara búkurin sum telur?